

Jemy! A kto płaci?

Zestaw scenariuszy dla gimnazjum na temat konsumpcji w Polsce i suwerenności żywnościowej w krajach globalnego Południa

JEMY! A KTO PŁACI?

Zestaw scenariuszy dla gimnazjum
na temat konsumpcji w Polsce
i suwerenności żywnościowej
w krajach globalnego Południa

Materiały do edukacji globalnej zgodne z nową podstawą programową

Instytut Globalnej Odpowiedzialności

Warszawa 2010

Projekt jest współfinansowany w ramach programu polskiej pomocy zagranicznej
Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2010 r.

www.polskapomoc.gov.pl

Publikacja wyraża wyłącznie poglądy autora i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

© Instytut Globalnej Odpowiedzialności

Autorki:

Joanna Góral-Wojtalik
Gabriela Lipska-Badoti
Dorota Moran

Redakcja:

Marcin Wojtalik

Wydanie I

ISBN 978-83-928244-2-8

Wydrukowano na papierze pochodzącym z recyklingu.

IGO
Instytut Globalnej
Odpowiedzialności

Instytut Globalnej Odpowiedzialności (IGO) jest niezależną, apolityczną organizacją pozarządową zrzeszającą ludzi, którzy podzielają pogląd o współzależności świata. Głównym celem IGO jest promowanie solidarności globalnej oraz podnoszenie świadomości na temat współodpowiedzialności za losy świata. Wierzymy, że każdy z nas jest globalnym obywatelem, którego codzienne decyzje i wybory wpływają zarówno na ludzi w innych częściach świata, jak i na przyszły kształt naszej planety.

Instytut Globalnej Odpowiedzialności
ul. Bachmacka 1/11
02-647 Warszawa

www.igo.org.pl

Materiały dla prowadzącego

Każdy z nas chce żyć lepiej. Ale coż znaczy „żyć lepiej”?

Lepsze życie może oznaczać harmonijne relacje z innymi ludźmi, mniej trosk na co dzień i rozwijanie swojego potencjału w życiu osobistym, szkole i pracy.

Jednak coraz częściej Polacy utożsamiają lepsze życie przede wszystkim z nieograniczoną konsumpcją. Czym więcej zarobię, tym więcej mogę kupić, użyć lub skonsumować. Wartość człowieka zostaje zredukowana do ilości gotówki na koncie, klasy samochodu, którym się jeździ i atrakcyjności towarzyskiej mierzonej innymi oznakami statusu materialnego: markową odzieżą, nowoczesnym telefonem komórkowym i zakupami w modnym sklepie. Cel życia jest jasny – każdego dnia przypominają nam o nim setki reklam, które starają się przykuć naszą uwagę.

Cenę za takie podejście płacą przede wszystkim konsumenci - czyli po trosze każdy z nas. Pracujemy coraz więcej, by zarobić na te wszystkie towary i poprawić swoje samopoczucie spowodowane brakiem rzeczy, które „powinniśmy mieć”. Skutkiem konsumpcjonizmu jest przemęczenie, niezdrowy tryb życia, wynikające z tego problemy zdrowotne, a także rozluźnienie więzi rodzinnych i towarzyskich. Mniej angażujemy się w sprawy społeczeństwa - swojej lokalnej społeczności, ojczyzny i świata. Któż miałby na to czas!

Jednak za naszą konsumpcję płaci też ktoś inny - ktoś, o kim na co dzień raczej nie myślimy: ludzie w krajach globalnego Południa - czyli krajach znacznie uboższych niż Polska. To właśnie mieszkańcy Afryki, Ameryki Łacińskiej i Azji w dużej mierze wytwarzają produkty, które my konsumujemy. Żywność, odzież, elektronika - to wszystko najczęściej wytwarzane jest rękami mieszkańców Południa lub wymaga surowców pochodzących z tych krajów.

Bezrefleksyjna i nadmierna konsumpcja w naszym kraju i w całej Europie skutkuje poważnymi problemami w krajach Południa: zniszczeniem środowiska, zagrożeniem dla bezpieczeństwa żywnościowego, skandalicznie złymi warunkami pracy w krajach ubogich, gdzie trzeba pracować jak najwięcej i jak najtaniej, by zaspokoić nieustannie rosnące potrzeby konsumentów w krajach bogatszych – takich jak Polska. Na co dzień nie musimy o tym myśleć. Metki w sklepach często nie zawierają nawet informacji o kraju pochodzenia, nie mówią o danych na temat kosztów, które ponoszą ludzie i środowisko.

Jesteśmy przyzwyczajeni do tego, że od czasu do czasu trzeba przekazać datek na akcję charytatywną w jednym z krajów ubogich - na głodujące dzieci w Afryce, ofia-

ry tsunami w Azji czy trzęsienia ziemi w Ameryce Łacińskiej. Bezmiar tych tragedii chwyta nas za serce i... za portfel.

Jednak jeśli chcemy trwale rozwiązać dramatyczne problemy, z którymi borykają się ludzie w krajach Południa, powinniśmy zmienić nasz model konsumpcji. Świadome i etyczne podejście do naszej roli jako konsumentów jest konieczne, aby stawić czoła stale powiększającej się przepaści pomiędzy krajami bogatymi a biednymi. Zbiórki pieniędzy na afrykańskie dzieci pomogą tylko wybrańcom. Bardziej sprawiedliwe reguły handlu międzynarodowego pomogłyby całemu kontynentowi. Gdyby handel zapewniał rolnikom w Afryce godziwe wynagrodzenie, nie musielibyśmy zbierać pieniędzy dla głodujących. Pomoc ofiarom powodzi przyniesie krótkotrwałą ulgę, lecz na dłuższą metę nie rozwiąże problemu, gdyż powodzie coraz częściej spowodowane są zmianami klimatycznymi. Aby przeciwdziałać ociepleniu klimatu, powinniśmy zmienić nasze zachowania, aby w mniejszym stopniu przyczyniały się do powstawania zmian klimatycznych.

Bardziej świadoma konsumpcja jest korzystna dla nas i jednocześnie przyczynia się do poprawy sytuacji ludzi ubogich w krajach globalnego Południa. Czy stać nas na taką zmianę? Na pewno warto spróbować!

Julius Ssekamate prezentuje swoje świny podczas wystawy rolniczej na terenie siedziby władz dystryktu Wakisio w środkowej Ugandzie. Pan Ssekamate przestał chodzić do szkoły, gdy jego rodzicom nie udało się zebrać pieniędzy na czesne. Wtedy zajął się hodowlą świń, aby zarobić na życie. Autor zdjęcia: Mubatsi Asinja Habati

Ziemia – zbyt cenna, by ją rabować

Dzierżawienie ziemi w krajach Południa przez firmy z krajów Północy

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Podstawa programowa: Wymagania szczegółowe:
23. Problemy współczesnego świata. Uczeń:
1) porównuje sytuacje w państwach globalnego Południa i globalnej Północy i wyjaśnia na przykładach na czym polega ich współzależność.

Cele: Po zajęciach uczniowie:
• wymieniają przyczyny, dla których kraje Północy potrzebują coraz więcej ziemi;
• rozumieją rolę ziemi w życiu rolników na świecie;
• wyjaśniają współzależności pomiędzy ogromną konsumpcją w krajach Europy i Ameryki a koniecznością poszukiwania ziemi za granicą.

Metody i formy pracy: praca w grupach, łańcuch dlaczego-dlaczego-dlaczego, metoda ekspertów.

Pojęcia kluczowe: dzierżawa ziemi, biopaliwa przemysłowe.

Środki dydaktyczne: karty pracy z tekstami nr 1 i nr 2, duże kartki papieru, flamastry.

Czas: 45 minut

Przebieg zajęć

1. Powitaj uczniów i uczennice i zapowiedz temat lekcji. Powiedz, że zajmiecie się kwestią produkcji żywności na świecie, a na początek zagracie w „prawda czy fałsz”. Przeczytasz zdanie a uczniowie i uczennice, którzy uważają, że jest ono prawdziwe, wstaną ze swoich miejsc. Zapytaj, dlaczego tak myślą. W razie potrzeby wyjaśnij.

a) Do produkcji tony mięsa potrzeba tony zboża (FAŁSZ - potrzeba siedem razy więcej zboża na paszę dla zwierząt. A skąd ma się to zboże wziąć? Znane sieci fast food, które potrzebują stałych, dużych dostaw taniego mięsa importują zboże do Europy z Brazylii, gdzie wycina się lasy równikowe pod uprawę np. soi).

b) W Etiopii produkuje się żywność na eksport, a równocześnie 15% jej mieszkańców głoduje (PRAWDA - Etiopia posiada żyzne gleby dobre pod uprawę, ale duża ich część została wykupiona lub wydzierżawiona przez zachodnie firmy, które całą wyprodukowaną żywność eksportują zagranicę).

2. Zapowiedz uczniom i uczennicom, że przyjrzyście się tym problemom szerzej. Podziel klasę na grupy i rozdaj każdej osobie kopie kart pracy (połowie grup z tekstem nr 1 i połowie z tekstem nr 2). Poproś o zapoznanie się z tekstami, a następnie wspólne wypełnienie kart pracy „łańcuch dlaczego-dlaczego-dlaczego”. Zamiast kart pracy możesz użyć dużych karteek papieru. Wytłumacz uczniom, że w pierwszym polu jest wpisany główny problem (zajmowanie ziemi w krajach Południa). Ich zadaniem będzie wypisanie przyczyn problemu, odpowiadając na pytanie „dlaczego tak jest?”. Odpowiedź na pytanie wpisujemy w kolejne pola i znowu zadajemy pytanie „dlaczego tak jest?”. Zapowiedz uczniom, że wypełnione karty pracy będą służyć do prezentacji innym uczniom.

Przykłady dla nauczycielki:

- ▶ potrzeba ziemi pod uprawy kukurydzy na biopaliwa - trzeba ograniczyć zużycie paliw kopalnych - konieczność przeciwdziałania zmianom klimatycznym - zapobieganie klęskom żywiołowym;
- ▶ potrzeba ziemi pod uprawę soi - zwiększone zapotrzebowanie na paszę dla zwierząt hodowlanych - zwiększony popyt na mięso na świecie.

3. Gdy wszystkie grupy skończą pracę, podziel każdą grupę na pół i przesadz uczniów tak, by w każdej nowej grupie były osoby, które pracowały nad tekstem nr 1 i osoby, które pracowały nad tekstem nr 2. Wytłumacz uczniom, że teraz są oni ekspertami, którzy mają podzielić się wiedzą z resztą grupy.

4. Poproś uczniów, którzy pracowali nad tekstem nr 1, by podzielili się swoją wiedzą. Daj im na to kilka minut. Następnie poproś, by teraz ekspertami zostali uczniowie, którzy pracowali nad tekstem nr 2. Podczas prezentacji uczniowie powinni wykorzystać wypełnione karty z „łańcuchami dlaczego-dlaczego-dlaczego”.

5. Na koniec porozmawiaj z uczniami o tym, czego dowiedzieli się podczas zajęć. Zapytaj ich:

- ▶ czy problem nas dotyczy? w jaki sposób? (np. jesteśmy częścią społeczności światowej, Polska jest członkiem Unii Europejskiej, zużywamy mnóstwo energii);
- ▶ co możemy zrobić, by powstrzymać rozwój tego problemu (np. porozmawiać o tym z rodzicami, kolegami i koleżankami, napisać list do posłów RP, żeby Polska inwestowała w źródła energii nie powodujące zwiększonej emisji CO₂, ograniczyć własne zużycie energii, ograniczyć zużycie paliw na transport np. wybierać zielone środki transportu, kupować produkty lokalne);
- ▶ jak zwiększona konsumpcja w krajach Północy wpływa na mieszkańców krajów Południa?

Biopaliwa a głód

Biopaliwa uzyskuje się z upraw takich jak kukurydza, a zatem użycie biopaliw to spalanie w naszych samochodach roślin, które mogłyby wyżywić ludzi ubogich.

Ilość upraw potrzebnych do zapełnienia baku samochodu terenowego jest równa ilości potrzebnej do wyżywienia dziecka przez cały rok. Realizacja światowych celów dotyczących wykorzystania biopaliw może do 2020 roku spowodować, że głód będzie cierpiało o 600 milionów ludzi więcej niż teraz.

Istnieją silne dowody naukowe, że przemysłowa produkcja biopaliw będzie miała gorsze konsekwencje dla klimatu niż paliwa kopalne (np. ropa), które ma zastąpić.

Źródło: ActionAid

Zainteresowałaś się tematem?

Obejrzyj filmy:

- ▶ Nakarmimy świat (We feed the world), reż. Erwin Weganhofer, Austria – dostępny w polskiej wersji językowej u dystrybutora: www.againstgravity.pl/sklep;
- ▶ Wykończyć biedę (End of poverty?), reż. Philippe Diaz, USA – opis filmu: <http://2009.afrykamera.pl/pl/upload/pressfile/opisy-pelne-afrykamera-repliki.doc>.
- ▶ Świat według Monsanto (Le monde selon Monsanto), reż. Marie-Monique Robin, Francja, Kanada, Niemcy – opis filmu: http://www.canalplus.pl/dokument-swiat-wedlug-monsanto_29994.

Beatrice Nangobi suszy zbiory ryżu we wsi Nankodo w dystrykcie Pallisa we wschodniej Ugandzie. Pani Nangobi jest wdową, która skorzystała z wiejskiego magazynu ziarna. Drobnolnicy pożyczają ziarna i zwracają je po zbiorach, dzięki czemu następnymi rolnicy mogą skorzystać z magazynu. Autor zdjęcia: Mubatsi Asinja Habati

Tekst nr 1

W 2008 roku kraje Unii Europejskiej zobowiązały się, że do 2020 roku 10% paliw stosowanych w transporcie będzie pochodziło z odnawialnych źródeł energii. Jednak zamiast skupić się na zrównoważonych rozwiązaniach oraz ograniczyć transport i zużycie paliw, rządy krajów UE planują osiągnięcie tego celu przez stosowanie biopaliw przemysłowych na ogromną skalę. Szacuje się, że nawet 2/3 biopaliw będzie pochodziło z upraw poza granicami UE, w większości z krajów globalnego Południa.

Biopaliwa otrzymuje się obecnie z kukurydzy, pszenicy, trzciny cukrowej oraz olejów roślinnych m.in. rzepakowego i palmowego. Te produkty stanowią podstawę diety w wielu krajach Południa, a rosnący na nie popyt spowodował wzrost cen żywności. Oznacza to, że najbiedniejszych ludzi stać na coraz mniej żywności, a całe społeczeństwo i kraje tracą bezpieczeństwo żywnościowe.

Do tej pory europejskie firmy wydzierżawiły w krajach Południa ponad 5 milionów hektarów ziemi pod uprawę biopaliw przemysłowych (powierzchnię większą niż cała Dania). Szacuje się, że by osiągnąć swój cel, Unia Europejska może potrzebować ponad 17 mln hektarów! A przecież tam mieszkają ludzie, którzy uprawiają ziemię, aby wyżywić swoje rodziny. Ubodzy mieszkańcy krajów Południa często są bez odszkodowań przesiedlani w inne miejsca, niekiedy na obszary leśne, co powoduje wycinanie lasów (deforestacja). Przyczynia się to do zmian klimatycznych, ponieważ lasy pochłaniają CO₂.

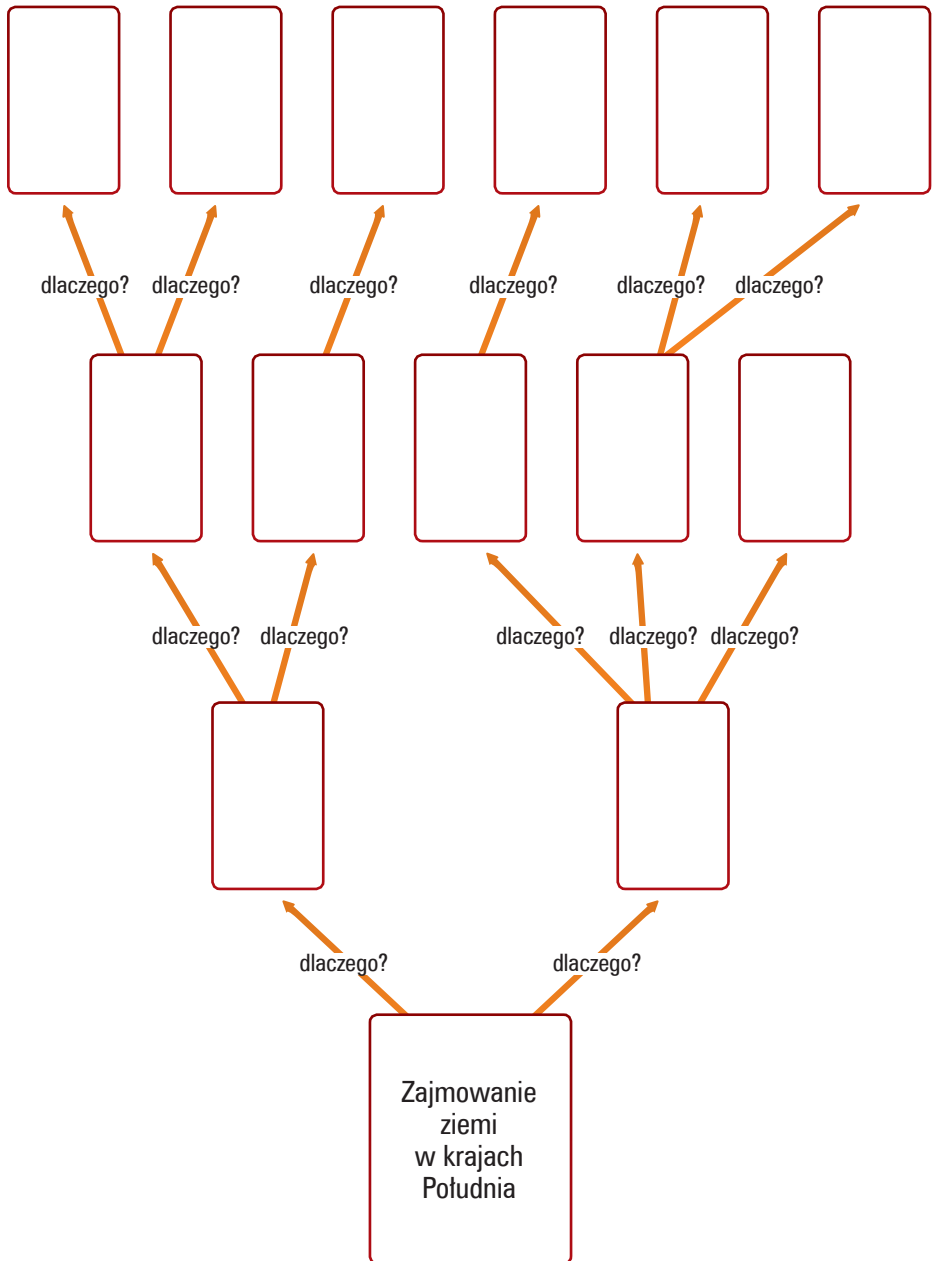
Tekst nr 2

Etiopia jest jednym z najbiedniejszych krajów na świecie. Ma jednak dużo żyznej ziemi, dobrej pod uprawę owoców i warzyw. Duża część tej ziemi nie należy już do jej mieszkańców, ale do inwestorów z krajów globalnej Północy, którzy - z finansową pomocą swoich rządów - kupują lub dzierżawią ziemię w różnych państwach Afryki.

Rosnąca liczba ludzi na Ziemi, stale powiększające się miasta i ogromna konsumpcja w Europie i Ameryce Północnej spowodowały, że kraje bogate nie są w stanie się same wyżywić. Potrzebują więcej taniej ziemi w strefach klimatycznych przyjaznych uprawom. To wszystko ma do zaoferowania Afryka. Dla mieszkańców tego kontynentu ten trend to nic dobrego. Ludzie, którzy do tej pory uprawiali swoją ziemię, są często przesiedlani gdzie indziej. Ceny żywności rosną, bo choć w ich kraju wytwarza się jej wystarczająco dużo, to większość zbiorów inwestorzy zabierają do swoich krajów.

Kolejnym problemem krajów bogatej Północy jest duża konsumpcja mięsa. Mięso jest składnikiem większości dań w restauracjach fast food np. hamburgerów. Aby wyżywić zwierzęta hodowlane potrzeba dużo paszy. Przyjmuje się, że na tonę mięsa potrzeba średnio 7 ton zboża, które jest składnikiem pasz. Potrzebne jest miejsce do uprawy zboża. Duże koncerny fast foodowe z Europy uprawiają soję (składnik pasz) m.in. w Brazylii. Rosnące zapotrzebowanie skutkuje wycinaniem lasów równikowych, które zamieniają się w pola uprawne. A przecież lasy równikowe są ważnym składnikiem globalnego ekosystemu, zamieniając szkodliwe CO₂ w życiodajny tlen.

Łańcuch dlaczego-dlaczego-dlaczego

Więcej znaczy lepiej?

Rolnictwo intensywne a środowisko i mieszkańcy krajów Południa

Przedmiot: Geografia

Podstawa programowa: Wymagania ogólne:
II. Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów. Uczeń (...): identyfikuje związki i zależności w środowisku przyrodniczym, gospodarce i życiu społecznym w różnych skalach przestrzennych (lokalnej, regionalnej, krajowej, globalnej); rozumie wzajemne relacje przyroda–człowiek; (...).
IV. Kształtowanie postaw. Uczeń rozwija w sobie: ciekawość świata poprzez zainteresowanie własnym regionem, Polską, Europą i światem; (...).

Cele: Po zajęciach uczniowie:
• rozróżniają typy rolnictwa;
• pokazują, jak intensywne produkcja żywności wpływa na ludzi w krajach Południa i Północy;
• określają wymiar społeczny, polityczny, ekonomiczny i środowiskowy intensywnej produkcji żywności;
• podają co najmniej dwa argumenty za i przeciw takiej produkcji.

Metody i formy pracy: praca w grupach, ocena wpływu

Pojęcia kluczowe: rolnictwo ekstensywne (tradycyjne), rolnictwo intensywne (uprzemysłowione)

Środki dydaktyczne: karta pracy *Typy rolnictwa* pocięta na część A i B, karta pracy *Wyzwania*, karta pracy *Ocena wpływu*. Przed rozpoczęciem lekcji napisz na tablicy lub na plakacie hasła z karty pracy *Wyzwania*, zaśłoń je, zostaną wykorzystane w punkcie 4.

Czas: 45 minut

Przebieg zajęć

1. Podziel uczniów i uczennice na pary. Rozdaj odbitą na ksero pierwszą połówkę karty pracy z obrazkiem A. Poproś uczniów i uczennice, by porozmawiali w parach o tym, co widzą na obrazku, gdzie spotkali się z takim sposobem uprawiania ziemi. Poproś kilka par o podzielenie się na forum grupy swoim spostrzeżeniami.

2. Następnie rozdaj parom odbitą na ksero drugą połówkę karty pracy z obrazkiem B. Postępuj analogicznie jak w przypadku obrazka A.

3. Poproś uczniów i uczennice o porównanie obu obrazków. Jakie są spostrzeżenia, jakie widzą różnice? Podsumuj pracę uczniów mówiąc, że na obrazku A widzimy uprawę kukurydzy metodami przemysłowymi, natomiast na obrazku B - uprawę kukurydzy metodami tradycyjnymi lub ekologicznymi.

W rozmowie z uczniami scharakteryzuj obydwa typy rolnictwa:

- ▶▶ rolnictwo ekstensywne (tradycyjne, drobnotowarowe);
- ▶▶ rolnictwo intensywne (wysokotowarowe, uprzemysłowione).

4. Wspólnie z uczniami i uczennicami odczytaj przygotowane wcześniej hasła z tablicy (zamieszczone na karcie pracy Wyzwania). Poproś o dopasowanie pojęć z tablicy do obrazków. Następnie poproś uczniów o odczytanie dopasowanych haseł.

5. Podziel uczniów i uczennice na 6 grup. Rozdaj karty pracy Ocena wpływu. Możesz wykorzystać też duże kartki papieru. Poproś każdą grupę o ocenę jednego typu uprawy roli pod kątem wpływu na: środowisko (grupa 1 - rolnictwo tradycyjne, grupa 2 - rolnictwo intensywne), ludzi w krajach Południa i w krajach Północy (grupy 3 i 4) lub gospodarce (grupy 5 i 6). Daj grupom czas na wypracowanie stanowiska. Podpowiedz, że mogą wspierać się hasłami z listy na tablicy.

6 Zapowiedz uczniom, że w czasie prezentacji pozostałe dwie grupy powinny uzupełniać swoje karty pracy o brakujące informacje. Poproś grupy o prezentację stanowisk, następnie zapytaj, czy łatwo było dokonać oceny i dlaczego. Zapytaj, która metoda jest bardziej popularna - w omówieniu weź pod uwagę różne regiony świata i okresy w historii. Dlaczego tak się dzieje. Dokonajcie oceny, argumenty uczniów zapisuj na tablicy.

7. W podsumowaniu lekcji zwróć uwagę, że ważne jest:

- ▶▶ a) poszukiwanie rozwiązań, które mogą zaspokoić podstawowe potrzeby i prawa ludzi takie jak prawo do życia wolnego od głodu,
- ▶▶ b) zapewnienie sprawiedliwego podziału i wykorzystania dóbr w skali światowej,
- ▶▶ c) zachowanie równowagi w przyrodzie teraz i w przyszłości.

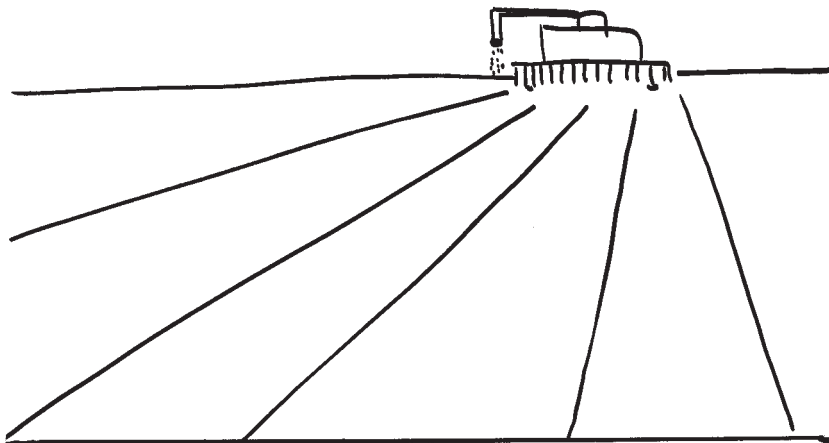
Naboth Bwambale pracuje jako policjant w Kampali, stolicy Ugandy. Po powrocie z pracy pielę pole batatów. Pan Bwambale uprawia ziemię na granicy koszar policji na wzgórzu Naguru. Dzięki temu ma dodatkowe dochody, które uzupełniają jego pensję policjanta. Na terenie miasta jest wiele małych działek, które uprawiają biedni mieszkańcy Kampali, aby związać koniec z końcem. Autor zdjęcia: Mubatsi Asinja Habati

Karty pracy

Typy upraw

Dopasuj wyzwania do odpowiedniego rysunku.

A

B

Karty pracy

Wyzwania

- niszczenie ekosystemów
- giniecie gatunków
- różnorodność biologiczna
- większa emisja CO₂
- dostęp do zdrowego jedzenia na lokalnym rynku
- bezpieczeństwo żywnościowe
- zależność od importu
- możliwość stosowania maszyn rolniczych
- równowaga
- choroby
- duża wydajność
- wycinanie lasów
- większa różnorodność plonów
- dobre żywienie
- konieczność używania pestycydów i chemicznych środków ochrony roślin
- niezależność
- zdrowa żywność
- zmiany klimatyczne
- mniejsza stabilność ekonomiczna
- mniejsze zużycie wody
- głód
- szybki zysk
- wyjałowienie gleb
- utrata możliwości uprawy w przyszłości
- zwiększenie produkcji
- dobrostan zwierząt
- wyższe koszty utrzymania
- zysk z importu
- konflikty polityczne
- zdrowie konsumentów
- fundusze na inwestycje
- żywność ekologiczna

Karty pracy

Ocena wpływu

Wypełnij kartę, wpisując w pola swoje pomysły, odpowiedzi na pytania, jak typ produkcji rolnej wpływa na każdy z wymienionych aspektów.

Wiem, co jem

Zdrowe nawyki żywieniowe, produkty ze Sprawiedliwego Handlu

Przedmiot: Biologia

Podstawa programowa: Wymagania szczegółowe:
V. Znajomość uwarunkowań zdrowia człowieka.
Uczeń analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia (prawidłowa dieta, aktywność ruchowa, badania profilaktyczne) (...).

Cele: Po zajęciach uczniowie:

- potrafią odczytać informacje dotyczące wartości odżywczej żywności;
- stosują zasady zrównoważonej diety przy wyborze produktów spożywczych;
- rozumieją zależność pomiędzy własnymi wyborami konsumpcyjnymi a przeciwdziałaniem zmianom klimatycznym;
- poznają podstawowe fakty na temat Sprawiedliwego Handlu.

Metody i formy pracy: praca w grupach, analiza i interpretacja informacji.

Pojęcia kluczowe: zdrowe nawyki dietetyczne, wartości odżywcze, Sprawiedliwy Handel.

Środki dydaktyczne: karteczki samoprzylepne, karta pracy *Opisy produktów*, karta pracy *Tabela – Podróż w głąb przysmaków*, karta pracy *Certyfikaty*, flamastry lub pisaki.

Czas: 45 minut

Przebieg zajęć

1. Rozpocznij od przedstawienia celów lekcji. Zapytaj uczniów, co lubią jeść. Rozdaj im karteczki samoprzylepne i poproś, żeby zapisali nazwy swoich ulubionych produktów żywnościowych. Następnie każdy uczeń przykleja swoją karteczkę na tablicy. Odczytaj wypowiedzi uczniów. Możesz zapytać, dlaczego lubią np. batoniki. Czym kierują się, kupując dany produkt spożywczy? - zapisz odpowiedzi, odwołasz się do nich w ostatniej części lekcji.

2. Powiedz, że często przy wyborze produktu młodzi ludzie kierują się tym, co pokaże reklama. Widzimy atrakcyjny wizerunek produktów, który nas przyciąga i kusi wyglądem (test na ten temat został przeprowadzony przez Federację Konsumentów). Natomiast nie widzimy, z jakich składników powstaje i jakie substancje zawiera - te informacje są ważne dla zdrowego odżywiania.

3. Powiedz uczniom, że za chwilę będą mogli uczestniczyć w „podróży w głąb przysmaków”. Powiedz, że każda grupa ma zaprezentować, jakie składniki zawiera produkt, którego opis otrzyma na kartkach. Rozdaj każdej grupie duży arkusz papieru, na którym odtworzy zawartość karty pracy *Tabela - Podróż w głąb przysmaków* i uzupełni ją o dane dotyczące wylosowanego produktu. Do zadania możesz przygotować rekwiizyty, np. kakao, mogą to też być karteczki z nazwami składników.

Polecenie dla wszystkich grup: zaprezentujcie składniki produktu, informując o ich pochodzeniu, konserwantach, wartości odżywczej. Zawieście tabele w miejscu widocznym i łatwo dostępnym.

4. Następnie wymieszaj uczniów, aby powstały trzy nowe grupy. Powiedz, że będą teraz ekspertami przyznającymi certyfikat jakości żywności w następujących kategoriach: *Najbardziej lokalny, Szanujący ludzi i środowisko, Wulkan zdrowia*. Rozdaj uczniom przygotowane znaczki. Każda grupa decyduje o przyznaniu jednego certyfikatu i przykleja znaczek symbolizujący dany certyfikat na tabelę wybranego produktu. Dozwolone jest przyznanie certyfikatu więcej niż jednemu produktowi.

5. Po omówieniu certyfikatów odwołaj się do wiadomości uczniów o Sprawiedliwym Handlu. Jeśli wcześniej nie słyszeli nic na ten temat, podaj podstawowe informacje.

Sprawiedliwy Handel to ruch społeczny wspierający rozwój ubogich krajów globalnego Południa. Produkty ze Sprawiedliwego Handlu to gwarancja: godziwych zarobków producentów, szacunku w relacjach handlowych, niewykorzystywania pracy dzieci i odpowiedzialności ekologicznej.

Wybrane zasady Sprawiedliwego Handlu:

- ▶ Uczciwa cena za produkty
- ▶ Sprawiedliwe płace i odpowiednie warunki socjalne
- ▶ Przejrzystość, uczciwość i szacunek w relacjach handlowych

Smutne fakty o produktach nie pochodzących ze Sprawiedliwego Handlu:

- ▶ Pracownik plantacji kawy zarabia równowartość 1,5 złotego dziennie, czyli około 300 złotych rocznie.
- ▶ Z każdej filiżanki kawy, którą wypijasz w kawiarni, producent otrzymuje jedynie 5-25 groszy.
- ▶ Pracownicy plantacji kawy, herbaty i kakao nie są w stanie utrzymać i wykształcić swoich dzieci ani zapewnić im opieki lekarskiej.

Źródło: www.fairtrade.org.pl

6. Przywołaj odpowiedzi uczniów z początku lekcji na temat tego, co biorą pod uwagę, wybierając produkty spożywcze. Podsumuj lekcję, mówiąc, że przy wyborze towarów w sklepach warto kierować się nie tylko ceną, ale też innymi cechami produktów:

- ▶ czy produkt jest elementem zrównoważonej diety;
- ▶ czy producenci otrzymali godziwe wynagrodzenie za swoją pracę (Sprawiedliwy Handel);
- ▶ czy produkt jest lokalny (mniej transportu to mniejsza emisja dwutlenku węgla, czyli mniejszy wpływ na powstawanie zmian klimatycznych).

7. Na koniec poproś uczniów, żeby kropką zaznaczyli ten produkt, który chcieliby kupić. Zapytaj uczniów, czym się będą kierowali przy wyborze.

Zainteresowałeś się tematem?

Jogurty nie podnoszą odporności. Danone zapłaci 21 mln dol. kary

Źródło: PAP, Gazeta Wyborcza, grudzień 2010 r.

Firma Danone zgodziła się w środę wypłacić 21 mln dol. tytułem odszkodowania za wprowadzające konsumentów w błąd reklamy jej produktów - jogurtu Activia i napoju DanActive.

Sąd uznał, że nie ma wystarczających dowodów na to, że jogurty Danone podnoszą odporność. Firma będzie musiała zapłacić odszkodowanie.

Reklamy firmy Dannon głosiły, że bakterie zawarte w jogurtach Activia wspomagają regularne funkcjonowanie przewodu pokarmowego, a napój DanActive podnosi odporność organizmu.

Federalna Komisja Handlu (FTC) poinformowała w środę, że nie ma wystarczających danych naukowych na poparcie zawierających takie informacje tekstów promocyjnych, zamieszczanych na opakowaniach produktów oraz w ich reklamach.

Komisja podała, że zawarła ugodę z firmą Dannon. Podkreśliła też, że Dannonowi nie wolno było posługiwać się w celach promocyjnych informacjami, które nie zostały potwierdzone przez Amerykańską Agencję ds. Żywności i Leków (FDA).

Źródło: http://wyborcza.pl/1,75476,8825688,Jogurty_nie_podnosza_odpornosci_Danone_zaplaci_21.html

Karty pracy

Opisy produktów

Grupa 1 – Batonik Kestle 100 g / Produkcja: Chiny

Składniki:

- szklanka kakao z plantacji, na której pracują dzieci;
- płatki zbożowe z amerykańskiej uprawy GMO;
- konserwanty szkodliwe dla zdrowia: E951 (spartan); E 110 (żółcień pomarańczowa).

Wartość odżywcza:

- Wartość energet.: 481 kcal;
- Białko: 3,90 g;
- Węglowodany: 60 g;
- Tłuszcz: 25 g.

Grupa 2 – Chipsy ziemniaczane Meys 100 g / Produkcja: Niemcy

Składniki:

- ziemniaki z uprawy, gdzie stosuje się pestycydy;
- olej roślinny;
- konserwant: glutaminian sodu;
- sól.

Wartość odżywcza:

- wartość energet.: 510 kcal;
- białko: 6 g;
- węglowodany: 53 g;
- tłuszcz: 30 g.

Grupa 3 – Chipsy marchewkowe Bolek 100 g

Produkt z Polski. Bez glutenu, alergenów i konserwantów. Bez smażenia i pieczenia. Produkowane z warzyw niemodyfikowanych genetycznie. Bez dodatku cukru, tłuszczu, sztucznych barwników. Na wagę.

Składniki:

- marchew z ekologicznego gospodarstwa z Łowicza, w którym używa się tylko naturalnych nawozów (93%),
- posypka paprykowa (7%).

Wartość odżywcza:

- wartość energet.: 299 kcal;
- białko 5,3 g;
- tłuszcz 2,4 g;
- węglowodany 64 g.

Grupa 4 – Batonik Muesli-Power

Składniki pochodzą z upraw ekologicznych z Polski i krajów globalnego Południa.

Składniki:

- garść orzechów i nasion słonecznika z gospodarstwa ekologicznego w Tarczynie;
- kilka płatków owsianych; kilka suszonych owoców (banany, daktyle) produkty ze Sprawiedliwego Handlu;
- łyżeczka skrobi kukurydzianej;
- łyżeczka miodu z pasieki EKO-miód (pasieka ekologiczna).

Wartość odżywcza 1 batonika:

- wartość energetyczna: 85 kcal;
- białko: 2,2 g;
- węglowodany: 13,0 g;
- tłuszcze: 4,8 g.

Karty pracy

Tabela - Podróż w głąb przysmaków

Nazwa produktu
Kraj pochodzenia
Czy producent wykorzystuje pracę dzieci?
Czy stosowano środki chemiczne przy produkcji?
Czy producent stosuje ekologiczne metody uprawy roślin?
Czy składniki w produkcie pochodzą ze Sprawiedliwego Handlu? (z krajów globalnego Południa)
Jakie wartości odżywcze zawiera produkt? (Ile kalorii, tłuszczu)

Karty pracy

Certyfikaty

Najbardziej lokalny – Produkty z tym certyfikatem są produkowane w Polsce, najlepiej jeśli to będą produkty z regionu, w którym mieszkamy. Produkty takie nie wymagają transportu tysiące kilometrów, zatem nie dochodzi do nadmiernej emisji CO₂, dlatego produkt nie przyczynia się do powstawania zmian klimatycznych na Ziemi. Symbol: parasol.

Szanujący ludzi i środowisko – Przy produkcji tego produktu nie wykorzystuje się dzieci do pracy, pracownicy dostają godziwe zarobki, nie są wyciskiwani. Często są to produkty posiadające certyfikat Sprawiedliwego Handlu. Dodatkowy certyfikat żywności ekologicznej zapewnia, że uprawa roślin jest przyjazna dla środowiska i zdrowa dla ludzi. Symbol: uśmiechnięte słońce.

Wulkan zdrowia – Głównym walorem takich produktów są właściwości dietetyczne. Mają one niewiele kalorii i tłuszczu. Nie zawierają konserwantów. Zrównoważona dieta wymaga odpowiedniej ilości składników odżywczych, a takie produkty pozwalają uniknąć nadwagi i niedoboru witamin i minerałów. Symbol: zielony ogórek.

Mniej kupujemy – nie marnujemy

Oszczędzanie jedzenia w Polsce a sytuacja w krajach Południa

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Podstawa programowa: Wymagania szczegółowe:
25. Gospodarka rynkowa. Uczeń: (...)
2) podaje przykłady racjonalnego i nieracjonalnego gospodarowania; stosuje zasady racjonalnego gospodarowania w odniesieniu do własnych zasobów (np. czasu, pieniędzy).

Cele: Po zajęciach uczniowie:
• rozumieją pojęcie bezpieczeństwa żywnościowego;
• opisują skutki marnowania żywności dla budżetu domowego, gospodarki i dla ludzi w krajach Południa i Północy.

Metody i formy pracy: praca w grupach, konferencja klasowa

Pojęcia kluczowe: suwerenność żywnościowa, marnowanie zasobów.

Środki dydaktyczne: pudełko na kartki z odpowiedziami uczniów, tablica, karty pracy Matka Natura, Profesor Gospodarka Rodzina Południowych, Rodzina Północnych

Czas: 45 minut

Przebieg zajęć

1. Wyjaśnij uczniom cele lekcji. Zadaj pytanie: „jakie produkty spożywcze wyrzuca się w twojej rodzinie?”. Rozdaj uczniom kartki. Uczniowie zapisują na nich drukowanymi literami nazwy produktów. Gotowe kartki uczniowie wrzucają do pudełka (aby odpowiedzi były anonimowe). Podziel tablicę na dwie kolumny: „to, co jest widoczne” i „to, co jest niewidoczne”. Wyjmij kartki z pudełka i powieś je w kolumnie „to, co jest widoczne”. Druga część tablicy pozostaje zasłonięta.

Według badań opinii publicznej przeprowadzonych w 2010 r. na zlecenie Federacji Polskich Banków Żywności :

- ▶▶ do marnowania jedzenia przyznaje się co trzeci Polak;
- ▶▶ wśród przyczyn marnowania żywności najczęściej podaje się zbyt duże zakupy - 41% ankietowanych;
- ▶▶ 75 % badanych przyznaje, że potrzebne są programy edukacyjne informujące o tym, jak nie marnować żywności.

2. Odsłoń drugą część tablicy, mówiąc, że są też rzeczy, których nie widzimy, kiedy wyrzucamy jedzenie, ubrania czy sprzęty gospodarstwa domowego. Tymi zasobami są między innymi energia i woda. W Polsce jest mało zasobów wody w porównaniu z innymi krajami europejskimi. Energia w naszym kraju pochodzi głównie z zasobów nieodnawialnych.

3. Powiedz, że teraz przyjrzyście się zasobom odnawialnym i nieodnawialnym. Zapytaj o przykłady. Następnie podziel uczniów na 4 grupy. Uczniowie mają za zadanie przygotować konferencję pt. „Bezmyślna konsumpcja zagrożeniem dla suwerenności żywnościowej”. Wyjaśnij, co oznacza suwerenność żywnościowa.

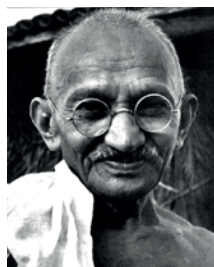
Suwerenność żywnościowa to prawo ludności i poszczególnych krajów do samodzielnego definiowania własnej polityki rolnej i żywnościowej, która umożliwia zaspokojenie potrzeb i oczekiwań ludności oraz osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju, a jednocześnie nie szkodzi krajom trzecim.

Problem głodu w dzisiejszym świecie nie jest spowodowany brakiem lub niedoborem żywności, lecz jest wynikiem przede wszystkim braku dostępu do żywności, tzn. do odpowiednich środków materialnych lub produkcyjnych, które pozwoliłyby ludziom dotkniętym będą w krajach Południa na wytworzenie lub zakup wystarczającej ilości pożywienia. niesprawiedliwa dystrybucja żywności, ziemi i innych środków produkcji, niekorzystna organizacja rynków rolnych oraz niewłaściwa polityka rolna zarówno na poziomie międzynarodowym, jak i lokalnym stanowią podstawowe przyczyny tej skandalicznej sytuacji.

Źródło: Polska Zielona Sieć

W konferencji udział wezmą: Matka Natura, Profesor Gospodarka, Rodzina Północnych, Rodzina Południowych. Rozdaj karty pracy każdej grupie.

4. Uroczycie otwórz konferencję i poprowadź dyskusję. Poproś każdego gościa o wypowiedź. Zachęcaj do zadawania pytań przybyłym gościom. Zakończ konferencję krótkim podsumowaniem. Podkreśl, że istotną sprawą jest myślenie o ludziach z krajów Południa, którzy tracą swoje ziemie, cierpią głód. Nadmierna konsumpcja Europejczyków i mieszkańców innych państw uprzemysłowionych (tj. krajów Północy) zagraża suwerenności żywnościowej w krajach Południa.

5. Spróbujcie napisać prosty dokument podsumowujący konferencję. Poproś, by każdy uczeń podszedł do tablicy i napisał, co może zrobić, aby suwerenność żywnościowa była faktem, a nie tylko postulatem. Możesz zakończyć cytatem z następującej wypowiedzi Mahatmy Gandiego:

„Ziemia dostarcza wystarczająco, aby zaspokoić potrzeby każdego człowieka, ale nie dość, by każdy człowiek zaspokoił swoją chciwość”.

Mahatma Gandhi

Karty pracy

Grupa 1 – Matka Natura

Waszym zadaniem jest przedstawienie opinii z punktu widzenia Matki Natury. Wypowiedź nie powinna przekroczyć 3 minut. Uwzględnijcie następujące fakty.

Nadmierna konsumpcja pochłania coraz więcej zasobów środowiska naturalnego. Zasoby nie są nieskończone. Ropa, węgiel, gaz są zasobami nieodnawialnymi. Dostęp do wody jest coraz większym wyzwaniem w różnych regionach świata. Wyprodukowanie żywności, która potem zostaje zmarnowana, jest zmarnowaniem konkretnej ilości zasobów.

Przeciętny mięsożerca w Wielkiej Brytanii zjada w swoim życiu 5 krów, 20 świń, 29 owiec, 760 kurczaków, 46 indyków, 15 kaczek, 7 królików, 1,5 gęsi i prawie pół tony ryb. Aby dostarczyć mięso konsumentom, niezbędna jest odpowiednia ilość paszy. Wycina się więc coraz więcej lasów, aby udostępnić teren potrzebny do uprawy roślin, którymi karmi się zwierzęta. Wycinanie lasów przyczynia się do powstawania zmian klimatycznych.

Okolo 20% produkcji gazów cieplarnianych wiąże się z produkcją, przetwarzaniem, transportem i przechowywaniem żywności. Gdyby ludzie w krajach Północy ograniczyli marnowanie żywności, zmniejszyłoby negatywny wpływ na środowisko.

Grupa 2 – Profesor Gospodarka

Waszym zadaniem jest przedstawienie opinii Profesora Gospodarki. Wypowiedź nie powinna przekroczyć 3 minut. Uwzględnijcie następujące fakty.

Gospodarki krajów Południa opierają się w dużym stopniu na wydobyciu surowców i produkcji żywności. Kraje te eksportują towary nieprzetworzone do krajów bogatych, gdzie zapotrzebowanie na surowce wciąż rośnie. Eksport takich towarów jak kukurydza, soja, ziarna kakao czy ropa przynosi znacznie mniejsze zyski niż eksport elektroniki, samochodów czy choćby przetworzonych artykułów spożywczych, np. gotowej kawy. Kraje ubogie eksportują surowce, gdyż nie mają środków na inwestowanie w rozwój własnego przemysłu i przetwórstwa.

Zwiększona konsumpcja w krajach Północy powoduje wzrost cen żywności na rynkach światowych. Ludzie ubodzy w krajach Południa nie mogą pozwolić sobie na zakup jedzenia po wyższych cenach. Wielu z nich cierpi na głód lub niedożywienie.

Poprzedni premier Wielkiej Brytanii powiedział przed spotkaniem przywódców państw najbogatszych: „Będziemy dyskutowali jak możemy pomóc Afryce uświadomić i wyzwolić jej wielki potencjał jako producenta żywności, ale jeśli chcemy obniżyć ceny żywności musimy zwalczyć marnowanie jedzenia na dużą skalę we własnych krajach”.

Grupa 3 – Rodzina Południowych

Waszym zadaniem jest przedstawienie opinii z punktu widzenia mieszkańców krajów Południa. Wypowiedź nie powinna przekroczyć 3 minut. Uwzględnijcie następujące fakty.

Kraje bogatej Północy potrzebują coraz więcej pól uprawnych, więc kupują lub wdzierzawiają pola w krajach globalnego Południa. Żywność eksportowana jest do krajów bogatych, a ludność krajów Południa ma mniej ziemi do uprawy na własne potrzeby. To zagraża suwerenności żywnościowej w tych krajach. Na przykład, w Kenii wielu rolników straciło swoje pola uprawne, ponieważ rząd sprzedał je firmie amerykańskiej.

Wzrost cen żywności na rynkach światowych spowodowany jest zwiększonym zapotrzebowaniem krajów Północy. Boleśnie odczuwają to mieszkańcy krajów Południa, gdyż nie mogą sobie pozwolić na zakup jedzenia po wyższych cenach. Skutkiem tego jest niedożywienie, a nawet głód w krajach najbiedniejszych.

Foulematou Camara, wiceprzewodnicząca organizacji rolniczej z Gwinei, powiedziała podczas seminarium zorganizowanym w Warszawie przez Polską Zieloną Sieć: „Produkcja żywności zajmuje centralne miejsce w gospodarce Gwinei. Rolnicy z krajów afrykańskich bronią swoich interesów, próbują naciskać na władze państwowe, aby bardziej wspierały rolnictwo. Ale pomoc w eliminacji biedy może też nawiązanie współpracy pomiędzy Północą a Południem. Chcemy, aby polityka Unii Europejskiej była bardziej przyjazna dla rolników w Afryce”.

Grupa 4 – Rodzina Północnych

Waszym zadaniem jest przedstawienie opinii z punktu widzenia mieszkańców krajów Północy. Wypowiedź nie powinna przekroczyć 3 minut. Uwzględnijcie następujące fakty.

Co trzeci Polak przyznaje się do marnowania jedzenia, a trzy czwarte naszych rodaków twierdzi, że w Polsce marnuje się dużo żywności. Zdaniem 83% badanych, marnowanie żywności jest problemem społecznym.

Mieszkańcy Wielkiej Brytanii każdego roku marnują 4 miliony ton żywności. Każde gospodarstwo domowe wydaje średnio 420 funtów (równowartość ok. 2000 złotych) rocznie na jedzenie, które wyrzuca.

Nadmierna konsumpcja to strata pieniędzy i czasu. Jeśli nie marnowalibyśmy jedzenia, wydawalibyśmy mniej pieniędzy w sklepach. Dzięki temu dorośli mogliby poświęcać mniej czasu na pracę a więcej na inne czynności.

Wiemy o tym, że wielu ludzi na świecie cierpi głód; dlatego marnowanie żywności wydaje się nieetyczne.

Warto wiedzieć

Mieszkańcy krajów Południa podejmują niezliczone działania na rzecz zrównoważonego rozwoju, demokracji i sprawiedliwości społecznej. Tysiące organizacji społeczeństwa obywatelskiego pracuje codziennie w Afryce, Ameryce Łacińskiej i Azji, aby polepszyć los swoich obywateli. To przede wszystkim te wysiłki przesądzą o lepszej przyszłości krajów Południa.

Wsparciem służą często organizacje z Europy, także z Polski. Przykładem może być projekt „**Informacja, networking i fundraising na rzecz bardziej sprawiedliwego handlu i suwerenności żywnościowej w Ugandzie**” prowadzony przez Instytut Globalnej Odpowiedzialności (IGO). Projekt finansowany był ze środków polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych. W ramach tego projektu wolontariuszka z Polski pracowała przez kilka miesięcy w biurze SEATINI w Kampali w Ugandzie. Warto poznać bliżej tę organizację.

SEATINI to skrót od Southern and Eastern African Trade Information and Negotiations Institute. Adres internetowy: www.seatini.org/uganda

SEATINI - organizacja

Południowo- i Wschodnioafrykański Instytut Informacji i Negocjacji Handlowych to regionalna organizacja pozarządowa założona w 1996 roku wkrótce po konferencji ministerialnej Światowej Organizacji Handlu (WTO) w Singapurze w wyniku zrozumienia, iż Afryka i kraje Trzeciego Świata ogólnie zostały zmarginalizowane w negocjacjach WTO. SEATINI posiada biuro główne w Harare (Zimbabwe), regionalne biura w Kampali (Uganda) i Nairobi (Kenia) i jest reprezentowane w Johannesburgu (Afryka Południowa) i Genewie (Szwajcaria).

SEATINI - Uganda

Biuro SEATINI-Uganda zostało założone w 2001 roku i utożsamia się z ogólną wizją, misją i wartościami SEATINI. Biuro w Ugandzie kierowane jest przez zarząd programu krajowego, który nadzoruje działania biura krajowego. Jest ono również biurem koordynacyjnym dla regionu Afryki Wschodniej. Od początku biuro SEATINI-Uganda koncentrowało się na wzmacnianiu potencjału różnych partnerów, szczególnie urzędników rządowych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, mediów i parlamentarzystów, do uczestnictwa w negocjacjach handlowych i skutecznego wpływania na nie na poziomach krajowym, regionalnym i światowym.

Misja

Głównym celem SEATINI jest wzmocnienie potencjału afrykańskich negocjatorów ds. handlu i innych partnerów, tj. mediów, organizacji pozarządowych (NGOs), parlamentarzystów i grup rolników, do skutecznego uczestniczenia w tworzącym się światowym systemie handlu i do lepszego zarządzania procesem globalizacji.

Wartości: SEATINI rozwija się jako niezależna i skoncentrowana na ludziach organizacja non-profit kierująca się wartościami otwartości, przejrzystości, uczciwości i niestosowania przemocy, która pracuje starannie na rzecz większej sprawiedliwości.

SEATINI działa w pełnej zgodzie z następującymi zasadami:

- ▶ zaangażowanie w sprawiedliwość ludzką, demokrację i uczciwość,
- ▶ zaangażowanie w poszukiwanie alternatyw do dominującego współcześnie neo-liberalnego modelu globalizacji,
- ▶ nasze stanowiska w sprawach krajowych są wolne od powiązań z partiami politycznymi, rasizmu i seksizmu,
- ▶ etyka pracy w SEATINI wolna od dążenia do zysku i wyzysku,
- ▶ zaangażowanie w jedność regionalną i kontynentalną (tj. afrykańską).

Cele i funkcje: SEATINI stara się:

- ▶ monitorować rozwój sytuacji w dziedzinie handlu i sprawach z nim związanych, aby zagwarantować, że negocjacje handlowe zaowocują przyjaznymi zasadami i środowiskiem, które będzie można wykorzystać do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju w Afryce Wschodniej i Południowej i na całym kontynencie,
- ▶ umożliwiać decydom z krajów Afryki Wschodniej i Południowej prowadzenie debat w swobodnej atmosferze, aby mogli oni lepiej zrozumieć sytuację i wypracować wspólne stanowiska z innymi krajami afrykańskimi,
- ▶ podejmować badania dotyczące współczesnych spraw wynikających z wyzwań globalizacji, nowego wielostronnego reżimu handlowego, regionalizmu i krajowych odpowiedzi na te zjawiska,
- ▶ pomagać w budowaniu silnego potencjału krajów afrykańskich w sprawach związanych z handlem poprzez budowanie sieci wymiany informacji z wykorzystaniem mediów elektronicznych i prasy,
- ▶ pomóc w podnoszeniu wiedzy nt. handlu i włączaniu do debaty spraw ważnych dla kluczowych partnerów, tj. parlamentarzystów i ruchów społeczeństwa obywatelskiego,
- ▶ pomóc w rozwijaniu centrum dokumentacji, aby wspierać instytucjonalną pamięć i uczenie się.

W szerszej perspektywie, SEATINI stara się:

- ▶ współpracować z naukowcami, decydentami, badaczami, NGOs i ruchami społeczeństwa obywatelskiego z troską o skutki globalizacji dla Afryki i Trzeciego Świata,
- ▶ przyczyniać się do walki o sprawiedliwość społeczną, demokrację i dobre rządzenie bez uprzedzeń partyjnych, wyznaniowych, rasistowskich czy seksistowskich,
- ▶ pomóc w zdemokratyzowaniu międzynarodowych organizacji gospodarczych takich jak Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Bank Światowy i Światowa Organizacja Handlu.

Działania skierowane na osiągnięcie powyższych celów to:

- ▶ organizacja warsztatów i spotkań na poziomie krajowym i regionalnym,
- ▶ badania i dokumentacja,
- ▶ współpraca w sieci i rozpowszechnianie informacji,
- ▶ organizowanie debat dotyczących polityk państwa,
- ▶ organizowanie programów szkoleniowych.

*Przygotowanie ryby do eksportu w zakładzie przetwórstwa ryb Nakawa w Kampali. Uganda sprzedaje ryby na rynki w Stanach Zjednoczonych i Europie. Jednak eksport spowodował podwyższenie cen na rynku lokalnym. Z tego powodu wielu Ugandyjczyków nie może sobie pozwolić na spożywanie ryb.
Autor zdjęcia: Mubatsi Asinja Habati.*